

Załącznik do Uchwały Nr XX/123/2021
Rady Gminy Krasnosielc
z dnia 15 stycznia 2021 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Gminie Krasnosielc
na lata 2021 – 2025**

Krasnosielc 2021

WSTĘP

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową. Wobec przemocy domowej nikt nie powinien przechodzić obojętnie, nikt nie powinien milczeć i udawać, że nie dostrzega problemu bitych, poniżanych, i często maltretowanych zwłaszcza kobiet i ich dzieci. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Wszelkie podejmowane działania zapobiegające przemocy w rodzinie wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 ze zm.). Przywołana ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Powyższy akt prawny określa ponadto zadania własne gminy, do których w szczególności należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminie Krasnosielc stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany przez wszystkie lokalne instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się do usprawnienia i zintegrowania systemu przeciwdziałania przemocy, podniesienia świadomości społecznej w powyższym zakresie oraz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Z punktu widzenia skuteczności Programu należy podkreślić, że bardzo duże znaczenie będzie miało zaangażowanie wszystkich instytucji go realizujących.

I REGULACJE PRAWNE

Wiedza na temat tego, że przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym przez prawo jest wciąż w naszym społeczeństwie niewielka. Ofiary przemocy często nie orientują się, że czyny, których dopuścił się sprawca są uznawane za przestępstwo a szereg aktów prawnych zawiera uregulowania dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie została usankcjonowana szeregiem następujących aktów prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r.- Kodeks cywilny
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji

Jednostki samorządu terytorialnego opracowują i realizują programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z przepisami ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Art. 6 w/w ustawy nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednak ustawodawca wyraźnie wskazuje, że powyższe działania organy realizują na zasadach określonych również w innych aktach prawnych.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Krasnosielc nawiązuje do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którym to zostały określone cztery podstawowe obszary, zawierające kierunki działań:

- **Profilaktyka i edukacja społeczna** – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
- **Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie** – obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub

partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).

- **Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie** – obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

- **Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II DEFINICJE PRZEMOCY

W literaturze fachowej istnieje wiele definicji przemocy. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje przemoc jako celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychiczny, zaburzenia w rozwoju lub deprivację. Ta definicja zawiera w sobie przemoc interpersonalną, ale również zachowania samobójcze i konflikty zbrojne. Należą tu nie tylko akty fizycznej napaści, ale także groźby i zastraszanie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc została zdefiniowana jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie bądź zaniechanie działań naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art.2, pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), (Dz.U. z 2020 poz. 218 ze zm.).

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

- **intencjonalnością** – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- **dysproporcją siły** – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;

- **naruszaniem godności i praw** – sprawca wykorzystując przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary np. prawo do godności, nietykalności osobistej;
- **powodowaniem cierpienia i szkód** – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne, czasem również materialne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

- **przemoc fizyczna** – naruszenie nietykalności fizycznej, zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie;
- **przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce;
- **przemoc seksualna** - naruszenie intymności, zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić np. wymuszanie pożycia seksualnego, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- **przemoc ekonomiczna** – pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspakajane niezbędne do przeżycia potrzeby np. zabieranie środków finansowych, zaciąganie kredytów, pożyczek bez zgody na „wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów;
- **zaniedbanie** – niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych dziecka: niewłaściwe odżywianie i ubieranie, niedostateczna ochrona zdrowia, brak właściwej edukacji, niezaspokajanie potrzeby miłości, przynależności i szacunku.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników. Są to m.in.:

- **normy społeczne i kulturowe** – w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie dominacji rodziców nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec mężczyzny silnego i przebojowego oraz kobiety jako tej mu uległej. Istotną rolę odgrywają tu również normy związane z prywatnością rodziny „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu co się dzieje w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;
- **status ekonomiczny** – stres i frustracja związana z utratą pracy czy zbyt niskimi zarobkami;
- **alkoholizm** – nadmierne spożywanie alkoholu ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- **dziedziczenie wzorca przemocy** – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie

zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym oraz inne czynniki psychologiczne i społeczne.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej ofiary, ale także dla całego społeczeństwa. Jest bezsprzecznie zjawiskiem wysoce negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice ofiar, niszcząc ich osobowość. Jest przyczyną różnych zaburzeń psychicznych. Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, często dotykają je koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również „niszczyć” kontakty społeczne, przyjaźń, miłość oraz przywiązanie do rodziny.

III DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Trudno określić skalę i rozmiar zjawiska przemocy w rodzinie gdyż nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Statystyka prowadzona przez Komendę Główną Policji uwzględnia te przypadki, wobec których uruchomiono procedurę Niebieskiej Karty.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”			
2016	2017	2018	2019
73 531	75 662	73 153	74 313

Źródło: <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863.Przemoc-w-rodzinie.html>

W Gminie Krasnosielc w latach 2016-2019 procedurę Niebieskiej Karty wszczęto 38 razy. W większości przypadków sprawcami przemocy byli mężczyźni a ofiarami kobiety i dzieci. Najczęściej stosowaną formą przemocy była przemoc fizyczna i psychiczna wobec współmałżonka lub partnera.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wszczętych procedur w latach 2016-2020 na terenie Gminy Krasnosielc.

Instytucja zakładająca NK	Liczba formularzy „Niebieskich Kart” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Krasnosielc			
	2016	2017	2018	2019
Razem	14	7	12	5
Policja	14	7	10	5
OPS	0	0	2	0

Źródło: Sprawozdania 0,Zespołu Interdyscyplinarnego w Krasnosielcu

Warto zaznaczyć, że powyższe dane nie oddają jednak w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Krasnosielc. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Jak wynika z powyższej tabeli procedurę „Niebieskie Karty” na przestrzeni ostatnich czterech lat wszczynają głównie Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie i wszczynającą procedurę Niebieskie Karty. Instytucja wszczynająca procedurę przekazuje dokumentację Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Następnie powoływane są grupy robocze.

Grupy Robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” podejmują szereg działań i są to m.in. motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, wnioski do Sądu w celu rozeznania sytuacji przez kuratora, przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, monitoring rodziny przez dzielnicowego oraz pracownika socjalnego, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu na spotkania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco – wspierających, przeprowadzanie rozmów informacyjno – pouczających.

Zadaniem ustawowym Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego Zarządzeniem Wójta Gminy Krasnosielc zgodnie z art. 9 b pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Diagnostując problematykę przemocy należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

1. współpraca w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy;
2. zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia;

3. prowadzenie kampanii społecznych, oraz tworzenie informatorów informacyjnych na temat możliwości uzyskania wsparcia;
4. poradnictwo psychologiczne, prawne, medyczne oraz socjalne;
5. podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno – edukacyjnych;
6. prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy;
7. współpraca z mediami (prasa,) w zakresie propagowania zachowań bez przemocy oraz zmiany postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie,
8. zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Krasnosielc w celu diagnozowania tego zjawiska,
9. podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

IV ZADANIA PRZESTAWICIELI POSZCZEGÓLNYCH INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach

i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,

- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo wychowawczej.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan

psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc

w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.

- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą

- w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
  - udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Przedstawiciel GPPiRPA jest członkiem zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Celem programu jest:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
2. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;
3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej;
4. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Cel szczegółowy 1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - praca socjalna; - ścisła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie; - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą; - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą; - praca grup roboczych na rzecz rodzin, w których dochodzi do przemocy; - prowadzenie oraz inicjowanie procedury „Niebieska Karta”. - organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Krasnosielcu; - Zespół Interdyscyplinarny; - Komisariat Policji w Krasnosielcu; - GKRPA w Krasnosielcu; - Placówki Oświatowe w Gminie Krasnosielc; - Urząd Gminy Krasnosielc; - Placówki Ochrony Zdrowia. 	2021 -2025
2.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Krasnosielcu; - Zespół Interdyscyplinarny. 	2021 -2025

Cel szczegółowy 2. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie sytuacji w rodzinach; - prowadzenie oraz inicjowanie procedury „Niebieska Karta” - motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych;- współpraca z podmiotami organizującymi oraz prowadzącymi programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy; - poradnictwo psychologiczne i prawne; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Krasnosielcu; - Zespół Interdyscyplinarny - Komisariat Policji w Krasnosielcu 	2021 -2025

Cel szczegółowy 3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczności lokalnej	- organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, ulotek, informatorów; - rozpowszechnianie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie; - realizacja programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- OPS w Krasnosielcu; - Zespół Interdyscyplinarny; - Komisariat Policji w Krasnosielcu; - GKRPA w Krasnosielcu; - Placówki Oświatowe w Gminie Krasnosielc; - Urząd Gminy Krasnosielc; - Placówki Ochrony Zdrowia.	2021 -2025

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	- organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych; - współpraca interdyscyplinarna, wymiana doświadczeń, samodoskonalenie.	- OPS w Krasnosielcu; - Zespół Interdyscyplinarny; - Komisariat Policji w Krasnosielcu; - GKRPA w Krasnosielcu; - Placówki Oświatowe w Gminie Krasnosielc -Urząd Gminy Krasnosielc; - Placówki Ochrony Zdrowia.	2021- 2025

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Komisariat Policji w Krasnosielcu,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny,
6. Placówki oświatowe,
7. Świetlice wiejskie,
8. Placówki ochrony zdrowia.

VIII. SPODZIEWANE EFEKTY

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Krasnosielc,
3. Zwiększenie skuteczności działań,
4. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

IX. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie gminy Krasnosielc w latach 2021 - 2025. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej .

X. MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Ośrodek

Pomocy Społecznej w Krasnosielcu na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Krasnosielc, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XII. PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej od wielu lat znajduje się w obszarze problemów społecznych. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowanie godności osobistej. Specyfika problemu przemocy i jej wieloaspektowy charakter powoduje, że tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy jest zadaniem trudnym i złożonym. Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wymaga podejścia interdyscyplinarnego, systemowego oraz szeregu złożonych działań opartych na wiedzy z zakresu różnych dziedzin, a także wykorzystywania kompetencji instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.